

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐINH XUÂN LƯỢNG

NGHIÊN CỨU TÁC ĐỘNG CỦA
CHÍNH SÁCH CHI TRẢ DỊCH VỤ MÔI TRƯỜNG
RỪNG HUYỆN ĐỒNG VĂN - TỈNH HÀ GIANG

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐINH XUÂN LƯỢNG

NGHIÊN CỨU TÁC ĐỘNG CỦA
CHÍNH SÁCH CHI TRẢ DỊCH VỤ MÔI TRƯỜNG
RỪNG HUYỆN ĐỒNG VĂN - TỈNH HÀ GIANG

Ngành: Phát triển Nông thôn

Mã số ngành: 8.62.01.16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: TS. BÙI ĐÌNH HÒA

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi **Đình Xuân Lượng** xin cam đoan: Công trình nghiên cứu “*Nghiên cứu tác động của chính sách chi trả dịch vụ môi trường rừng huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang*” này là đề tài của riêng tôi, các số liệu thu thập, kết quả tính toán trong luận văn này là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ cuộc bảo vệ học vị nào. Quá trình thực hiện luận văn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 05 tháng 7 năm 2018

TÁC GIẢ

Đình Xuân Lượng

LỜI CẢM ƠN

Sau 2 năm học tập chương trình đào tạo cao học chuyên ngành Phát triển nông thôn tại trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, đến nay tôi đã hoàn thành Luận văn tốt nghiệp, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới Ban giám hiệu trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên và đặc biệt là Tiến sĩ: Bùi Đình Hòa đã trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ tôi với những chỉ dẫn khoa học quý báu trong quá trình triển khai, thực hiện và hoàn thành luận văn ***“Nghiên cứu tác động của chính sách chi trả DVMTR huyện Đông Văn, tỉnh Hà Giang”***.

Nhân dịp này tôi xin trân thành cảm ơn các Giáo viên, các nhà khoa học, Hội đồng quản lý Quỹ, Ban giám đốc Sở Nông nghiệp và phát triển nông thôn tỉnh Hà Giang đã cho phép và tạo điều kiện thuận lợi để tôi được tham dự lớp học này.

Xin cảm ơn và ghi nhận công sức và những đóng góp to lớn và nhiệt tình của Giáo viên chủ nhiệm lớp, Ban cán sự lớp Cao học K 24b chuyên ngành Phát triển nông thôn.

Trong quá trình thực hiện luận văn còn có những hạn chế nhất định nên luận văn không thể tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của các thầy cô giáo, các nhà khoa học, cùng bạn bè đồng nghiệp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Xin trân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 05 tháng 7 năm 2018

TÁC GIẢ

Đình Xuân Lượng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	I
LỜI CẢM ƠN	II
MỤC LỤC	III
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT	V
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU	VI
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ.....	VII
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài	4
3. Ý nghĩa của đề tài.....	4
Chương 1. TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	5
1.1. Tổng quan kết quả nghiên cứu trên thế giới	5
1.2. Tổng quan kết quả nghiên cứu ở Việt Nam	10
1.2.1. Kinh nghiệm thực hiện.....	10
1.2.2. Kết quả chung đạt được	15
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	19
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	19
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	19
2.1.2. Phạm vi, giới hạn nghiên cứu.....	19
2.2. Nội dung nghiên cứu	19
2.2.1. Đánh giá thực trạng, tình hình triển khai chính sách chi trả DVMTR huyện Đồng Văn.....	19
2.2.2. Đánh giá tác động của chính sách chi trả DVMTR huyện Đồng Văn	19
2.2.3. Đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả của chính sách chi trả DVMTR tại huyện Đồng Văn trong thời gian tới.....	19

2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	20
2.3.1. Phương pháp điều tra thu thập số liệu.....	20
2.3.2. Phương pháp đánh giá nhanh nông thôn (RRA).....	21
2.3.3. Phương pháp đánh giá nông thôn có sự tham gia của người dân (PRA)....	21
2.3.4. Phương pháp xử lý số liệu.....	23
Chương 3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN	24
3.1. Đánh giá thực trạng, tình hình triển khai chính sách chi trả DVMTR huyện Đông Văn.....	24
3.1.1 Điều kiện tự nhiên kinh tế - xã hội.....	24
3.1.2. Kết quả triển khai thực hiện chính sách chi trả DVMTR huyện Đông Văn	26
3.2. Đánh giá tác động của chính sách chi trả DVMTR huyện	47
3.2.1. Tác động của chính sách chi trả DVMTR đến kinh tế.....	47
3.2.2. Tác động của chính sách chi trả DVMTR đến xã hội, an ninh, chính trị, quốc phòng	48
3.2.3. Tác động của chính sách chi trả DVMTR đến môi trường.....	53
3.2.4. Thuận lợi, khó khăn, hạn chế trong quá trình triển khai chính sách chi trả DVMTR tại huyện Đông Văn.....	58
3.3. Đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả của chính sách chi trả DVMTR huyện Đông Văn trong thời gian tới.....	60
3.3.1. Giải pháp về cơ chế chính sách.....	60
3.3.2. Giải pháp về đào tạo nguồn nhân lực.....	61
3.3.3. Giải pháp về vốn	61
3.3.4. Giải pháp kỹ thuật	63
3.3.5. Giải pháp về tổ chức thực hiện	66
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	69
TÀI LIỆU THAM KHẢO	72

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BNNPTNT	Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
BVR	Bảo vệ rừng
DV-CC-MT	Dịch vụ - Công cộng - Môi trường
DVMTR	DVMTR
HĐND	Hội đồng nhân dân
NĐ - CP	Nghị định - Chính phủ
PFES	Chi trả dịch vụ môi trường rừng
PRA	Phương pháp đánh giá nông thôn có sự tham gia của người dân
QĐ-TTg	Quyết định - Thủ tướng
RRA	Phương pháp đánh giá nhanh nông thôn
SWOT	Phương pháp đánh giá những điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức
TT	Thông tư
TTLT	Thông tư liên tịch
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1:	Kết quả tham gia kết hợp đồng, phụ lục hợp đồng với các đơn vị sử dụng DVMTR	30
Bảng 3.2:	Kế hoạch ủy thác tiền DVMTR của các đơn vị sử dụng.....	32
Bảng 3.3:	Kết quả thanh toán tiền DVMTR cho chủ rừng, hộ nhận khoán.....	36
Bảng 3.4:	Các hình thức thông tin, truyền thông, tập huấn nghiệp vụ thực hiện chính sách chi trả DVMTR	39
Bảng 3.5:	Kết quả công tác giám sát, đánh giá quá trình triển khai thực hiện chính sách chi trả DVMTR từ năm 2013 - 2017	40
Bảng 3.6:	Tổng hợp kết quả công tác quản lý sử dụng tiền chi trả DVMTR	43
Bảng 3.7:	Tổng hợp diện tích rừng có cung ứng DVMTR năm 2012 - 2017.....	45
Bảng 3.8:	Tổng hợp kết quả số vụ vi phạm luật bảo và phát triển rừng năm 2012 - 2017	46
Bảng 3.9:	Tình hình thu nhập của người dân tham gia bảo vệ rừng.....	47
Bảng 3.10:	Số hộ, người dân, tổ đội tham gia bảo vệ rừng	49
Bảng 3.11:	Kết quả đánh giá nhận thức và mức độ hài lòng của đối tượng tham gia chính sách chi trả DVMTR được phỏng vấn	50
Bảng 3.12:	Diện tích đất sản xuất lúa nước và sản lượng lúa hàng năm.....	54
Bảng 3.13:	Số vụ sới mòn, sạt lở đất đá, đường giao thông, tà luy sau nhà, công trình thủy lợi, sạt lở vùi lấp đất sản xuất, lũ ống lũ quét	56

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1:	Kết quả tham gia ký kết hợp đồng, phụ lục hợp đồng với các đơn vị sử dụng DVMTR.....	30
Biểu đồ 3.2:	Kế hoạch thu tiền DVMTR của các đơn vị sử dụng DVMTR từ năm 2011 - 2017	34
Biểu đồ 3.3:	Kết quả thanh toán tiền DVMTR cho chủ rừng hộ nhận khoán bảo vệ rừng từ năm 2013 - 2017	37
Biểu đồ 3.4:	Các hình thức thông tin, truyền thông, tập huấn nghiệp vụ thực hiện chính sách chi trả DVMTR.....	39
Biểu đồ 3.5:	Kết quả công tác giám sát, đánh giá quá trình triển khai thực hiện chính sách chi trả DVMTR từ năm 2013 - 2017	41
Biểu đồ 3.6:	Kết quả công tác quản lý, sử dụng tiền DVMTR từ năm 2013 - 2017	44
Biểu đồ 3.7:	Kết quả công tác quản lý, sử dụng tiền DVMTR từ năm 2013 - 2017	44
Biểu đồ 3.8:	Diện tích rừng có cung ứng DVMTR từ năm 2012 - 2017	46
Biểu đồ 3.9:	Tình hình thu nhập của người dân tham gia bảo vệ rừng	48
Biểu đồ 3.10:	Mức độ nhận thức của đối tượng tham gia chính sách chi trả DVMTR được phỏng vấn.....	51
Biểu đồ 3.11:	Mức độ hài lòng của đối tượng tham gia chính sách chi trả DVMTR được phỏng vấn	51
Biểu đồ 3.12:	Diện tích đất sản xuất lúa nước hàng năm.....	55
Biểu đồ 3.13:	Tổng sản lượng lúa nước hàng năm.....	55
Biểu đồ 3.14:	Số vụ xói mòn, sạt lở đất đá, đường giao thông, tà luy sau nhà, công trình thủy lợi, sạt lở vùi lấp đất sản xuất, lũ ống lũ quét.....	57

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong những năm qua, Chính phủ Việt Nam đã có nhiều nỗ lực trong tổ chức và hành động bảo vệ và phát triển rừng; Ban hành hệ thống pháp luật, nhiều chủ chương, chính sách và hàng năm đầu tư nguồn kinh phí lớn nhằm bảo vệ, duy trì và phát triển nguồn tài nguyên rừng. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được thì tình trạng suy thoái tài nguyên rừng, tài nguyên đa dạng sinh học trên thực tế đã và đang diễn ra chưa được ngăn chặn kịp thời, có nguy cơ suy thoái nhiều hơn trong giai đoạn 2010 - 2015. Hà Giang là một tỉnh miền núi giao thông đi lại rất khó khăn, quỹ đất dùng cho gieo trồng sản xuất nông nghiệp rất hạn chế. Nhằm đẩy mạnh tốc độ phát triển kinh tế, công nghiệp và đô thị hóa đặc biệt là công nghiệp khai khoáng dẫn đến sự suy giảm về tài nguyên rừng, trong đó nghiêm trọng nhất là sự thu hẹp diện tích rừng đã làm suy giảm đáng kể chức năng sinh thái của rừng trong việc bảo vệ môi trường, phòng chống thiên tai và được coi là một trong những nguyên nhân dẫn đến sự suy thoái môi trường và biến đổi khí hậu toàn cầu.

Những năm gần đây, hiện tượng ấm lên toàn cầu, sự gia tăng và xuất hiện bất thường của những trận bão, lũ lụt, lũ ống, lũ quét có sức tàn phá lớn làm suy thoái đất đai và nguy cơ sa mạc hóa trên diện rộng là mối lo ngại lớn trên phạm vi toàn cầu thì vai trò của rừng, đặc biệt là giá trị to lớn của dịch vụ môi trường do rừng mang lại đã và đang được thừa nhận trên phương diện quốc tế và ở Việt Nam từ năm 2010 đến nay và chúng phải được lượng hóa bằng tiền cả về vật chất nhìn thấy (*giá trị sản phẩm được cung cấp từ rừng lá cây, thân, rễ, hạt giống...*) và những giá trị không nhìn thấy bằng mắt thường (*điều hòa nguồn nước, điều hòa không khí...*). Nhằm duy trì những giá trị dịch vụ môi trường của rừng và đảm bảo sự công bằng cho người làm nghề rừng, các cơ chế tài chính về "***Chi trả dịch vụ môi trường rừng***" đang trở